

Starac i more

Postoje knjige u koje se zaljubimo nakon prvog čitanja jer smo ih nesvjesno u ruke uzeli u točno određeno vrijeme kad je našem srcu bila potrebna upravo ona utjeha koju su nudile riječi između njihovih korica. Takve knjige izazivaju „hej, pa to sam ja, kroz to i ja prolazim“ efekt te ih zato pročitamo u najkraćem vremenu. Ali zaljubljenost je privremena i s vremenom iščezne te se pretvori u puko sjećanje jer, nažalost, takva djela rijetko ponovno uzmemo u ruke nakon što se s njima više ne možemo poistovjetiti. Osim takvih, postoje i knjige koje nam griju srce od trenutka kad smo ih pročitali, a žar se ne umanjuje svakim ponovnim čitanjem. To su bezvremenska djela namijenjena svim razdobljima, a jedno je takvo djelo roman „Starac i more“ Ernesta Hemingwaya.

U romanu se radi o siromašnome starcu, ribaru imena Santiago i njegovoj avanturi hvatanja najveće ribe u svome životu. Gospodin Santiago ima samo jednog prijatelja, a to je dječak koji je nekad s njim odlazio u ribolov, ali su mu roditelji to nakon nekog vremena zabranili. Usprkos tome njih dvojica održavaju predivan odnos i brinu se jedan o drugome.

Prvi sam put o sadržaju romana saznala iz najslađih priča za uspavlivanje koje je pričala moja baka. Inzistirala sam na tome da mi tu priču svake večeri priča ponovno. „Ja sam taj dječak“, uvijek sam govorila. Bilo mi je drago što starac nije u potpunosti sam jer me kao malu izuzetno plašila samoća. Bila sam sigurna da bismo starac i ja mogli biti prijatelji i da bih se mogla brinuti o njemu kao što je to dječak činio.

Tijekom osnovne škole prvi sam put sama posudila i pročitala roman. Više mi nije bio dopušten takav luksuz da mi netko priča priče za laku noć, već sam ih sama morala čitati, a čitanje prije spavanja tako mi je postalo navikom. Nakon pročitanih svih zgoda čarobnice Lily, uzela sam roman u ruke. Mozak je u toj dobi najpametniji, sve zna i na sve ima odgovor pa moje shvaćanje djela onda više nije bilo usredotočeno na prijateljstvo starca i dječaka. Nisam mogla shvatiti zašto starac inzistira na hvatanju baš te ribe ako se do onda već deset puta stigao najesti onih riba koje je stavljao kao mamac ili uhvatiti i prodati neke manje ribe. Bio je iscrpljen, star i svejedno ulagao svu svoju snagu da sačuva uhvaćenu ribu. Pa zašto? More je puno riba, sigurno bi se našla neka druga. To me ostalo mučiti sve do viših razreda osnovne škole kad smo učili o pojmu metafore. Dakle, ako Cesarićeva

voćka uopće ne mora biti voćka, a kiša ne mora biti kiša, tada sigurno ni riba nije riba! S tim na umu, ovo možda ipak nije samo roman o siromašnome ribaru koji hvata najveću ribu u svome životu. Ovo je roman o čovjeku kojemu su starost, premorenost i bolest zauzele svoja mjesta na čitavu tijelu osim na očima i plećima. Ne kaže se bez razloga da su oči zrcala duše jer njegove su oči bile vedre i sjajne, a takve su bile jer mu je pogled usprkos svemu ostao uperen prema naprijed, prema cilju. Pleća su mu pokrivala skromno i neumorno srce koje je kucalo samo za maleni čamac, more i ribolov. I to je bilo dovoljno. Nije se bojao kad bi ga more odnijelo daleko od obale jer je uvijek znao da postoji put kojim se može vratiti odakle je krenuo te je s tim na umu nastavljao slijediti svoj cilj. Nailazio je na prepreke i stvorenja koja su ga htjela spriječiti u hvatanju ribe, ali on se neustrašivo borio i u ostvarenje svoga cilja ulagao krv i znoj. U četvrtom je razredu srednje škole knjiga ponovno našla put do mojih ruku kad sam vidjela da se pojavljuje na popisu lektire. U vrijeme kad mi je to bilo najpotrebnije ponovno sam čitala o starcu i njegovoj ribi i tada sam shvatila da koliko god mi bili mladi, svi smo mi starci i svi plovimo. Nekima je more mirnije dok drugima valovi neprestano ljuljaju brod, ali svatko u moru ima svoju ribu. Starac me naučio da nije sramota zatražiti pomoć ni biti neshvaćen, da je uspjeh ljepši kad se s nekim može podijeliti, ali i da vlastite ciljeve moramo ostvariti sami. Život ni u jednome trenutku neće stisnuti pauzu i pitati: „Dobro si? Možeš nastaviti?“ Zato uvijek moramo znati čemu težimo, ščepati to objema rukama, zubima ako je potrebno, i ne puštati, bez obzira na okolnosti.

Postoje knjige koje sami potražimo nakon što smo čuli da se u njima pojavljuju situacije slične našima te upijamo njihove riječi kao terapiju. Ali postoje i one knjige koje nekim neobjašnjivim putevima u pravo vrijeme pronađu nas i daju nam do znanja nešto što nismo nužno htjeli čuti, ali smo baš morali. Zato u svome srcu ostavite mjesta za one knjige koje su možda upravo u ovome trenutku u procesu traženja vas. Tko zna, možda ih susretnete na sljedećem popisu lektira.

Dalia Hamer, 4. razred

Mentorica: Zlatka Grahovec Soldat

Gimnazija Josipa Slavenskog, Čakovec